

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЧОРНОМОРСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ПЕТРА МОГИЛИ

ЗАТВЕРДЖЕНО:

В. о. першого проректора

 Н.М.Іщенко

«__» _____ 2017 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

«Основи психології і педагогіки»

статус дисципліни: вибіркова

підготовки магістра медицини

галузі знань 22 «Охорона здоров'я»

спеціальності 226 «Медицина»

професійної кваліфікації «Магістр медицини»

Миколаїв 2017

Лист погодження робочої програми

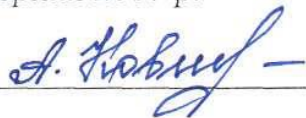
УКЛАДАЧ ПРОГРАМИ: Сай Д.В. ст. викладач кафедри соціальної роботи,
управління і педагогіки

Робочу програму схвалено:

на засіданні випускової кафедри соціальної роботи, управління і педагогіки

Протокол № 1 від 30 серпня 2017 р.

Завідувач кафедри

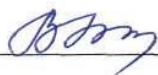

Коваль Г.В.

на засіданні методичної ради факультету соціології

Протокол № 1 від 31 серпня 2017 р.

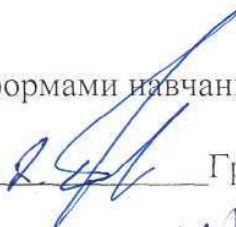
Голова

Гавеля В.Л.

Робочу програму погоджено за формами навчання:

Директор медичного інституту

Грищенко Г.В.

Начальник навчально- методичного відділу

Потай І.Ю.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 3	Галузь знань: 22 - Охорона здоров'я	Вибіркова дисципліна загально-професійної та практичної підготовки	
Модулів – 1	Напрямок підготовки: 222 - Медицина	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		1-й	-
Загальна кількість годин – 90		Семестр	
		2	-
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 1 самостійної роботи студента – 8	Освітньо-кваліфікаційний рівень: магістр	Лекції	
		10	-
		Практичні, семінарські	
		10 год.	-
		Самостійна робота	
		70 год.	-
		Вид контролю: ЗАЛІК	

ВСТУП

Програма з вивчення навчальної дисципліни «Основи психології і педагогіки» складена відповідно до Стандарту вищої освіти України з підготовки фахівців другого (магістерського) рівня галузі знань 22 «Охорона здоров'я» спеціальності 222 «Медицина».

Опис навчальної дисципліни

Мета курсу «Основи психології і педагогіки» - дати наукову картину психологічної і педагогічної діяльності, знання закономірностей навчання й виховання підростаючих поколінь, оволодіння формами і методами цієї діяльності.

Завдання курсу:

- збагатити студентів психологічними і педагогічними знаннями, допомогти оволодіти вміннями ефективної організації навчально-виховного процесу;

- дати студентам необхідну теоретичну підготовку в обсязі, необхідному і достатньому для реалізації ними своєї професійної діяльності;
- розвинути у студентів уміння вивчати та розв'язувати проблеми, що виникають у сфері навчання та виховання;
- закласти основи нового психологічного та педагогічного мислення.

Предметом дисципліни є технології застосування основних законів, закономірностей, цілей, принципів, змісту, методів і форм виховання та навчання у різних сферах життєдіяльності людини.

У результаті вивчення курсу «Основи психології і педагогіки» студенти мають:

набути знання:

- із загальних питань психології і педагогіки;
- теоретичних та методичних основ навчання і виховання;
- теоретичних та методичних основ виховання;
- з питань управління освітніми процесами.

сформувати уміння:

- педагогічно мислити;
- приймати найбільш вдалі рішення відповідно до педагогічних закономірностей, принципів виховання та навчання, що дає можливість реалізації діяльнісно-особистісного підходу у вихованні;
- ефективної організації навчально-виховного процесу;
- аналітичного розуміння педагогічної та психологічної діяльності;
- творчого підходу до визначення педагогічних дій у нестандартних педагогічних ситуаціях.

Програма побудована за вимогами кредитно-трансферної системи організації навчального процесу у вищих навчальних закладах та узгоджена з примірною структурою змісту навчального курсу, що рекомендована Європейською Кредитно-Трансферною Системою (ECTS).

Програма курсу на денній формі навчання розрахована на 90 год., із них лекційний курс становить – 10 год., семінарські та практичні заняття – 10 год., залік – 1 год., самостійна робота студентів становить – 70 год.

Контроль за роботою студентів здійснюється шляхом виконання МКР та здачі заліку/іспиту. Оцінювання самостійної роботи студентів проводиться відповідно до шкали оцінювання.

1. Програма навчальної дисципліни

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ I. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ

Тема 1. Вступ. Психологія як наука. Виникнення і розвиток психології як науки.

Тема 2. Особистість. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.

Тема 3. Мотивація та емоції.

Тема 4. Психологічні особливості комунікації у групах.

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ II. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПЕДАГОГІКИ.

Тема 5. Педагогіка як наука. Виникнення і розвиток педагогіки як науки.

Тема 6. Форми організації навчання.

Тема 7. Інклюзивна освіта.

Тема 8. Система освіти і тенденції її розвитку в різних країнах.

2. Структура навчальної дисципліни

Погодинний план

Денна форми навчання, спеціальність «Медицина»

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					
	денна форма					
	разом	у тому числі				
		л	п	лаб	інд	ср
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1. ЗАГАЛЬНІ ЗАСАДИ ПСИХОЛОГІЇ						
Тема 1. Вступ. Психологія як наука. Виникнення і розвиток психології як науки.		2				9
Тема 2. Особистість. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.		2	2			9
Тема 3. Мотивація та емоції.		2	2			10
Тема 4. Психологічні особливості комунікації у групах.			2			10
Разом за змістовим модулем 1		6	6			38
Змістовий модуль 2.						
Тема 5. Вступ. Педагогіка як наука. Виникнення і розвиток педагогіки як науки.		2				8
Тема 6. Форми організації навчання.			2			8
Тема 7. Інклюзивна освіта.		2				8
Тема 8. Система освіти і тенденції її розвитку в різних країнах.			2			8
Разом за змістовим модулем 2		4	4			32
Разом годин		10	10			70

3. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин на денному відділені
1	Вступ. Психологія як наука. Виникнення і розвиток психології як науки.	
2	Особистість. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.	2
3	Мотивація та емоції.	2
4	Психологічні особливості комунікації в групах.	2
5	Вступ. Педагогіка як наука. Виникнення і розвиток педагогіки як науки.	
6	Форми організації навчання.	2
7	Інклюзивна освіта.	
8	Система освіти і тенденції її розвитку в різних країнах.	2
	Разом	10

6. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин на денному відділені
1	Підготовка до семінарських занять	30
2	Написання реферату-досьє	5
3	Індивідуальні завдання за фільмом	8
4	Індивідуальні завдання за книжкою	8
5	Складання словника	9
	Разом	70

8. Плани семінарських занять та індивідуальні завдання

Тема 1. Вступ. Психологія як наука. Виникнення і розвиток психології як науки.

1. Психологія як наука. Об'єкт та предмет психології.
2. Розвиток психологічних знань в античності.
3. Особливості розвитку психологічних знань у середні віки.
4. Розвиток психології в XVII ст.
5. Зародження емпіричної психології XVIII ст.
6. Розвиток психології як самостійної науки у XIX ст.
7. Виникнення вітчизняної психології.

Тема 2. Особистість. Вікові та індивідуальні особливості розвитку особистості.

1. Поняття «особистість» в психології
2. Етапи розвитку особистості за Фрейдом.
3. Розуміння «особистості» в теоріях Юнга та Еріксона.
4. Взаємний детермінізм і самореалізація в теорії Бандури.
5. Теорію соціального навчання Роттера.
6. Теорія Карла Роджерса.
7. Основні методи оцінки особистості.

Тема 3. Мотивація та емоції.

1. Психологічні підходи до розуміння мотивації.
2. Вивчена безпорадність та її зв'язок з мотивацією.
3. Теорія мотивації Керол Д'юка та основні положення закону Еркес-Додсона.
4. Психологічна залежність та шляхи боротьби з нею.
5. Основні елементи емоцій. Сім універсальних людських емоцій.

6. Психологічні теорії розуміння емоцій.

Тема 4. Психологічні особливості комунікації в групах.

1. Групове мислення. Основні характеристики та шляхи його мінімізації.
2. Характеристика понять «соціальні лінощі», «соціальна фасилітація» та «соціальна поляризація».
3. Поняття "ставлення" та шляхи формування та зміни ставлення.
4. Соціальна класифікація та фундаментальна помилка атрибуції.
5. Упередження та дискримінація в суспільстві. Шляхи боротьби з ними.

Тема 5. Вступ. Педагогіка як наука. Виникнення і розвиток педагогіки як науки.

1. Педагогіка як наука. Об'єкт та предмет педагогіки.
2. Зародження знань з педагогіки в період Античності.
3. Ідеї педагогіки у Середньовіччі та в епоху Відродження.
4. Ідеї педагогіки в епоху Просвітництва.
5. Становлення педагогіки в II пол. XIX - на поч. XX ст.
6. Загальні тенденції розвитку педагогіки в XX ст.
7. Розвиток педагогіки на теренах України.

Тема 6. Форми організації навчання.

1. Класно-урочна система навчання, її суть та історія розвитку.
2. Урок – основна форма організації навчально-виховного процесу.
3. Педагогічні вимоги до уроку
4. Типи уроків та їх структура. Схема аналізу уроку. Елементи уроку
5. Дисципліна на уроці
6. Позаурочні форми навчання
7. Нетрадиційні форми навчання.

Тема 7. Інклюзивна освіта.

1. Засади розуміння поняття інклюзії в суспільстві та універсального дизайну.
2. Умови реалізації інклюзивної освіти в різних навчальних закладах.
3. Роль міждисциплінарної команди та батьків в умовах надання освітніх послуг в інклюзивному освітньому закладі.
4. Успішні практики реалізації інклюзивної освіти в Україні.

Тема 8. Система освіти і тенденції її розвитку в різних країнах.

1. Особливості традиційної та інноваційної педагогіки
2. Гуманістична педагогіка
3. Технологія саморозвитку та Марія Монтесорі
4. Вальдорфська педагогіка
5. Освітній підхід Реджіо Емілія
6. Педагогіка пригноблених

Індивідуальні завдання

Теми рефератів

1. Поняття педагогіки як науки. Предмет та мета педагогіки.
2. Система педагогічних наук. Зв'язок педагогіки з іншими науками.
3. Методи педагогічних досліджень.
4. Етапи розвитку педагогіки як науки.
5. Зародження знань з педагогіки в період Античності.
6. Ідеї педагогіки у Середньовіччі та в епоху Відродження.
7. Ідеї педагогіки в епоху Просвітництва.
8. Становлення педагогіки в II пол. XIX - на поч. XX ст.
9. Загальні тенденції розвитку педагогіки в XX ст.
10. Розвиток педагогіки на теренах України.
11. Поняття «людина», «особистість» та «індивідуальність», їх значення для педагогічної науки.
12. Розвиток і формування особистості.

13. Основні фактори розвитку особистості
14. Роль спадковості, середовища і діяльності в розвитку особистості.
15. Вплив активності особистості на власний розвиток.
16. Поняття виховання у вузькому та широкому сенсі.
17. Закономірності та принципи виховання.
18. Вікова періодизація розвитку особистості.
19. Дидактика як галузь педагогіки.
20. Загальна характеристика змісту освіти.
21. Сутність процесу навчання та його функції.
22. Методи навчання та їх класифікація.
23. Урок як основна форма організації навчання.
24. Позаурочні форми організації навчання.
25. Основні напрями виховання.
26. Методи стимулювання діяльності й поведінки.
27. Самовиховання та перевиховання.
28. Поняття виховного колективу, його ознаки та функції
29. Організаційно-педагогічна робота школи з батьками. Органи батьківської громадськості у школі.
30. Основні види виховання.

Письмова робота за фільмом

Переглянути фільм «Скарб» (Precious) режисера Лі Деніелся (2009) - <http://www.imdb.com/title/tt0929632/> та письмово відповісти на запитання за фільмом, які подані нижче:

1. Які почуття викликав у вас фільм?
2. Які сцени та зображення у фільмі вам запам'ятались? Чому?
3. Які є сильні риси характеру у героїні? Що є факторами стійкості (resilience) у героїні?
4. Як ви вважаєте, героїня у кінці фільму досягає самоприйняття? Чому?

5. Яку роль відіграють різні рольові моделі в її житті, чи вони допомагають досягти певних результатів чи навпаки?
6. Надайте короткий психологічний портрет Кларис або Мері Лі Джонстон (матері Кларис), або Блу Рейн (за вибором).
7. Чи є групи у фільмі, які зазнають упередженого ставлення? Як саме? Чи є упереджене ставлення до героїні фільму?
8. Героїня характеризує декілька етнічних/соціальних груп як нижчі, включаючи латиноамериканців та геїв. Як її реакція на ці групи забарвлена власними почуттями неповноцінності? Чи її почуття свідомо чи підсвідомо? Як її сприйняття інших меншин змінюється протягом усього фільму?
9. Вчителька "Blue Rain" щиро і постійно цікавилась благополуччям та успіхами дівчини. Згадайте вчителя (-льку)/викладача (-ку), яка змінила ваше життя. Які ключові характеристики зробили цю людину такою важливою? Як це змінило чи вплинуло на ваше життя пізніше?
10. Що фільм показує про систему загальноосвітніх шкіл? Порівняйте переваги та недоліки кожного типу шкіл з фільму (альтернативна школа - загальноосвітня школа).
11. Що ця історія розповідає про здатність або готовність звичайних шкіл щодо вирішення проблем учнів?
12. Чи буде життя героїні іншим, якщо вона зможе читати? Як саме?
13. Щоб ви змінили у системі освіти в Україні після перегляду фільму?

Письмові відгуки на книги

Прочитати книжки подані нижче та написати відгук на одну з них:

1. Грендін Темпл – «Відкриваючи двері надії. Мій досвід подолання аутизму»
2. Ялом Ірвін «Ліки від кохання»

9. Методи навчання

За джерелами знань: словесні – розповідь, пояснення, лекція, бесіда, дискусія; наочні – спостереження, ілюстрація, демонстрація; практичні – вправи, завдання, круглий стіл, ділова гра.

За характером пізнавальної діяльності: пояснювально-ілюстративні, проблемні, частково-пошукові.

10. Методи контролю

Контроль знань студентів відбувається за допомогою поточного опитування, виконання індивідуальних завдань, самостійної роботи, виконання модульних контрольних робіт, заліку/іспиту.

11. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий контроль (залік)	Сума
Змістовий модуль 1	Змістовий модуль 2		
T1-T4	T5-T9		
60	60	80	200

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		екзамен	залік
180-200	A	відмінно	зараховано
160-179	B	дуже добре	
150-159	C	добре	
130-149	D	задовільно	
120-129	E	достатньо	
70-119	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)	не зараховано
1-69	F	незадовільно (з обов'язковим повторним курсом)	

12. Методичне забезпечення

1. Навчальна програма навчальної дисципліни.
2. Робоча програма навчальної дисципліни.
3. Плани семінарських, індивідуальних занять.
4. Завдання для самостійної роботи.
5. Рекомендована література: базова та додаткова.
6. Інформаційні ресурси.

13. Рекомендована література

Основна

1. Варій М. Й. Загальна психологія. Навчальний посібник / 2-ге видан., випр. і доп. - К.: «Центр учбової літератури», 2007.- 968 с.
2. Васюк О. В. Історія української педагогіки і освіти : навч. посіб.-хрестоматія / О. В. Васюк, І. В. Сопівник. – 2-ге вид., доп. і перероб. – Ніжин : ПП Лисенко М.М., 2015. – 644 с.
3. Васюк О.В. Порівняльна педагогіка : навчальний посібник / О. В. Васюк – [3-є вид., доп. і перероб.]. – К. : НАКККіМ, 2013. – 359 с.
4. Діти з особливими потребами в школі: Психолого педагогічний супровід/ Ольга Романова та ін. – Київ. : Шк. світ, 2011. – 128с.
5. Корольчук М.С., Крайнюк В.М., Марченко В.М. Психологія: схеми, опорні конспекти, методики. — К., Ельга Ніка-Центр, 2006.
6. Кручек В.А. Психолого-педагогічні основи міжособистісного спілкування: навчальний посібник 4-є видання, доповнене і перероблене. – К. : НАКККіМ, 2014. – 304 с.
7. Маценко Л. М. Педагогіка сімейного виховання: підручник. – К. : ЦП «Компринт», 2015. – 376 с.
8. Основи психології і педагогіки: Консп. лекц. / Н.Г. Лебедева, О.Т. Джурелюк, Д.О. Самойленко. – Алчевськ: ДонДТУ, 2009. – 174 с.

9. Розвиток освіти України в контексті світових інтеграційних процесів : хрестоматія / за заг. ред. проф. В.Д. Шинкарука. – К.: Міленіум, 2016. – 764 с.
10. Сухенко, Я. В. Особливості професійної підготовки та адаптації практичного психолога до роботи у навчальному закладі: результати фокус групи [Текст]: мат. міжнар. наук. пр. конф. / Я. В. Сухенко // Розвиток особистості у рамках просторово-часової організації життєвого шляху. Розквітання 7. – Одеса: Принт-мастер, 2014. – С. 14–17.
11. Туріщева Л.В. Психокорекційні ігри в роботі педагога/ Туріщева Л.В. – Харків: Видавнича група „Основа”, 2007. – 152с.
12. Фіцула М. М., " Педагогіка" "Академвидав", Київ, 2003. – 528 с.
13. Формування культури педагогічної взаємодії: Монографія / В.А.Кручек. – К: НАКККіМ, 2012. – 415с.
14. Шинкарук В.Д. Теорія та історія соціального виховання в зарубіжних країнах (для студентів напряму підготовки «Соціальна педагогіка») / В.Д. Шинкарук, Р.В. Сопівник, І.В. Сопівник – К.:«ЦП «Компринт», 2015. – 236 с
15. Щербань П.М. Прикладна педагогіка: Навч.-метод. посіб. - К.: Вища шк., 2002. -215с.

Додаткова література

1. Амонашвили Ш. А. Размышления о гуманной педагогике М.: Издательский Дом Шалвы Амонашвили, 1996. - 496 с.
2. Бех І. Д. Духовний розвиток особистості. Поступ у незвідане / Педагогіка і психологія.— 2007. — № 1–2.
3. Васянович Г. П. Основи психології : навчальний посібник / Григорій Петрович Васянович– К. : Педагогічна думка , 2012. – 114 с.
4. Загальна психологія: Підручник [Текст] / О. В. Скрипченко, Л. В. Долинська, З. В. Огороднійчук та ін. – К. : Либідь, 2005. – С. 464

5. Лист Міністерства освіти і науки, молоді та спорту України 22.07.2011 р. № 1/9-562 «Про стан, проблеми та основні завдання психологічної служби на 2011/2012 рік».
6. Лузан П.Г. Основи науково-педагогічних досліджень : підручник / П.Г. Лузан, С.В. Виговська, І.В. Сопівник. – К. : НАКККіМ, 2014. – 360 с.
7. Маценко Л.М. Діяльність наставника в системі виховної роботи вищого навчального закладу : монографія. – К. : НАКККіМ, 2010. – 420 с.
8. Опачко М.В. Основи дидактичного менеджменту. Частина 2: Організація та управління у методичній підготовці майбутнього вчителя. Навчально-методичний посібник/М.В.Опачко. – Ужгород: Видавництво «Інватор», 2014. – 114 с.
9. Підласий І. П. Продуктивний педагог. Настільна книга вчителя (8 -17 розділи) Х.: Вид. група "Основа", 2010. – 360 с.
10. Самостійна робота студентів з курсу «Педагогіка». Навчально-методичний посібник / В.І.Староста, М.І.Кухта, Л.В.Маляр. – Ужгород: вид-во УжНУ «Говерла», 2012. – 132 с.
11. Сидоренко Н.О. Перший раз у перший клас: адаптація дитини до навчання у школі / Наталія Сидоренко. – Київ. : Шк. світ, 2009. – 179с.
12. Туріщева Л.В. Діти з особливостями розвитку в звичайній школі/ Автор-укладач Л.В. Туріщева. Харків.: Вид. Група „Основа”, 2011. – 111с.
13. Учні з особливими потребами. Корекційно-розвивальна робота психолога// Психолог.- № 15-16. – 2012.
14. Шапар, В. Б. Психологічний тлумачний словник [Текст] / В. Б. Шапар. – Х. : Прапор, 2004. – 640 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Бібліотека Чорноморського національного університету імені Петра Могили.
2. Центральна бібліотека імені М. Кропивницького.
3. Миколаївська обласна універсальна наукова бібліотека імені О. Гмирьова.
4. Мережа Інтернет.